

**Comentariile AP „Camera de Comerț Americană din Moldova” la proiectul
pentru modificarea și completarea
Legii nr. 489 – XIV din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale**

Nr.	Art.	Comentarii/ argumentări
1.	Art. I. Pct.3 La articolul 1 După noțiunea	Propunem completarea Legii cu noțiunea de reședință, deoarece la moment nu există reglementări juridice care să stabilească în sensul asigurărilor sociale când un străin este asigurat la BASS al RM, ceea ce creează dificultăți la impozitarea strainilor. Reședința - șederea temporară pe teritoriul Republicii Moldova a persoanei fizice în temeiul permisului de ședere provizoriu, inclusiv a permisului de ședere provizoriu în scop de muncă. Șederea temporară a persoanei fizice pe teritoriul Republicii Moldova în lipsa documentelor menționate, dacă acestea sunt obligatorii conform legislației, constituie o reședință în Republica Moldova. Nu constituie reședință, în sensul prezentei Legi, șederea temporară pe teritoriul Republicii Moldova a persoanelor: I. care stau cel mult 90 zile în decurs de 6 luni de la data primei intrări, în cazul vizei de scurtă ședere; II. care stau cel mult 90 zile în decurs de 12 luni de la data primei intrări, în cazul vizei de lungă ședere; III. care stau cel mult 90 zile în decurs de 6 luni de la data primei intrări, în cazul în care persoana nu are nevoie de viză pentru a intra în Republica Moldova în conformitate cu tratatele internaționale în cheiate; IV. care nu sunt persoane asigurate obligatoriu în conformitate cu art.4 al prezentei Legi.” Aceste termene sunt prevăzute de Legea privind regimul străinilor.

2.	”indemnizație de maternitate – formă de protecție socială ce constă dintr-o sumă de bani plătită în cazul pierderii totale”.	Constatăm că rămâne problema premiilor/ajutoarelor/donațiilor acordate asiguratelor de către angajator/alte persoane juridice în perioada concediului de maternitate. Este necesar de concretizat dacă se va suspenda plata indemnizației de maternitate în cazurile date. Propunem introducerea unei noțiuni adiționale la art. 1, și anume : <i>„persoane care exercită profesii libere</i> - persoane care practică activități independente de ordin științific, literar, artistic, educativ sau pedagogic, precum și activități independente de detectiv și pază, activități independente ale medicilor, juriștilor, inginerilor, arhitecților, dentiștilor, auditorilor, contabililor, executori judecătorești, administratori autorizați, mediatori, desfășurate în conformitate cu legislația în vigoare.” Propunem să fie numite astfel, ținând cont de faptul că așa sunt numite în Convenția OIM privind migrația în scop de angajare și în Legea cu privire la migrația în scop de muncă. Alte acte juridice care să explice ce se înțelege prin activitate independentă și profesională nu există, de aceea vor apărea dificultăți la aplicarea art.4 pct.2¹ din proiect. În scopuri fiscale, astfel de activități sunt denumite servicii profesionale și noi am preluat definiția din Codul Fiscal, pentru că la formarea acestora s-a ținut cont și de Convențiile de evitare a dublei impunerii, de aceea este relevantă. Părerea noastră este că în scopuri de impozitare trebuie să existe un concept unic pentru toate tipurile de impozite și contribuții/taxe.
3.	La articolul 4, <i>pct. nou 2¹)</i> <i>persoane autorizate să desfășoare activitate independentă sau profesională.”;</i> <i>Punctul 3), 4) și 5) se abrogă.</i>	Propunem reformularea acestuia în <i>„persoane care exercită profesii libere”</i> Considerăm că ar trebui să existe o listă cu categorii de persoane care nu se consideră asigurați la BASS, cind este vorba de straini, deoarece apar dificultati in aplicare fata de straini. Articolul 4 se completează cu al. (2) cu următorul cuprins: (2) Nu sunt asigurați în sensul prezentei legi următoarele categorii de persoane: a) personalul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, al organizațiilor internaționale acreditate în Republica Moldova și membrii familiilor lor (dacă nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova sau dacă nu au reședință permanentă în Republica Moldova);

		b) jurnaliștii străini acreditați în Republica Moldova; c) oamenii de creație și lucrătorii din cultură străini, sosiți pentru o perioadă de scurtă durată (până la 90 zile), precum și personalul colectivelor străine artistice, inclusiv cel administrativ și de deservire, sosit în turneu; d) lucrătorii străini liber - profesioniști (străini care exercită profesii libere) sosiți pentru o perioadă de scurtă durată (până la 90 zile); e) străinii sosiți pentru activități de cercetare științifică în cadrul proiectelor europene sau internaționale, cu excepția celor sosiți la muncă în baza contractului individual de muncă; f) persoanele sosite la studii, inclusiv în cadrul schimbului de elevi, precum și pentru formare profesională sau pentru perfecționare; g) studenții antrenați în perioada vacanțelor în diferite programe educațional-culturale; h) voluntarii; i) străinii care sunt angajați ai întreprinderilor cu investiții străine, în conformitate cu Legea cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător 81/18.03.2004; k) persoanele pentru care, conform tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, este stabilit un alt mod de asigurare.
4.	La articolul 23 <i>...specificate în anexa nr.1</i>	Considerăm că această anexă trebuie să fie neapărat revizuită. Potrivit prevederilor actuale ale Legii nr. 489 privind sistemul public de asigurări sociale (art. 21 și art. 22) baza de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale o constituie salariile individuale, recompensele, inclusiv sporurile și adaosurile în bani și în natură, reglementate prin lege sau contractul colectiv de muncă, pentru asigurații angajați cu contract individual de muncă. Totodată, baza lunară de calcul la care angajatorul datorează contribuția de asigurări sociale o constituie fondul de retribuire a muncii și alte recompense realizat de asigurații cu contract individual de muncă (cu anumite excepții). Întrucât aceste prevederi reprezintă regula generală de aplicare a contribuțiilor de asigurări sociale, credem că excepțiile de la această regulă (i.e. tipurile de drepturi și venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii) ar trebui să derive/să fie corelate cu aceasta. Prevederile actuale însă fac referire la o serie de drepturi și venituri care nu apar sub nicio formă în cadrul raportului de muncă (e.g. ajutorul material acordat de autoritățile publice în anumite cazuri, sumele primite pentru asigurările benevole, bursele elevilor, prestațiile de asigurări sociale, câștigurile la loterii, ș.a.). În acest sens ar putea fi preluată experiența României. Mai mult decât atât, această anexă conține un șir de prevederi neclare/interpretabile care ar trebui revăzute în formulare pentru a evita ambiguitățile în interpretarea/aplicare legii (e.g. sumele ce constituie valoarea cadourilor (premiilor în obiecte) primite de angajați sau de foștii angajați la locul de muncă de bază, precum și sumele ce constituie valoarea premiilor în obiecte și sumele recompenselor bănești primite la concursuri și competiții).
5.	La art. 24¹ <i>(1)....la bugetul asigurărilor sociale de stat...</i>	Credem că agenții economici nu ar trebui să fie restricționați în privința utilizării sumelor CAS virate în plus doar pentru compensarea altor obligații la bugetul asigurărilor sociale de stat. Legea ar putea prevedea posibilitatea de a utiliza supraplata creată și în contul compensării altor obligațiuni față de buget (de stat, local și FAOM).

6.	La art. 24¹ <i>(2) Compensarea se efectuează la inițiativa structurilor teritoriale ale Casei Naționale sau la cererea plătitorului de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat.</i>	Având în vedere eforturile autorităților în vederea conformării voluntare a contribuabililor, precum și de înlăturare a barierelor în desfășurarea activității de întreprinzător, recomandăm delegarea responsabilității pentru efectuarea compensărilor structurilor teritoriale ale Casei Naționale și automatizarea acestui proces. Astfel, ar fi exclusă posibilitatea aplicării majorărilor de întârziere (penalităților) pentru restanțele la anumite clasificări bugetare în cazul în care contribuabilii au de fapt supraplăți la alte clasificări bugetare, însă nu au depus cererea de compensare.
7.	La art. 24¹ <i>(5) Restituirea sumei virate în plus și a sumei care, conform legislației în vigoare, urmează a fi restituită plătitorului de contribuții, se efectuează prin Trezoreria de Stat la contul bancar al acestuia.</i>	„Restituirea sumei virate în plus și a sumei care, conform legislației în vigoare, urmează a fi restituită plătitorului de contribuții, se efectuează prin Trezoreria de Stat la <i>contul bancar</i> al acestuia.” Această prevedere presupune obligativitatea deținerii unui cont bancar de către persoana fizică ?
8.	La art. 24¹ <i>(6) În termen de pînă la 45 de zile de la apariția circumstanțelor respective sau de la primirea cererii plătitorului de contribuții, Casa Națională întocmește documentul de plată și îl transmite Trezoreriei de Stat spre executare, în modul stabilit de Ministerul Finanțelor.</i>	Credem că termenul prevăzut este aplicabil în cazul restituirii sumelor achitate în plus. Totuși, acest fapt trebuie să fie expres menționat în textul legii. Mai mult decât atât, considerăm absolut necesară includerea unei prevederi care să stabilească mărimea dobânzii care urmează a fi achitată plătitorului de contribuții în cazul nerespectării acestui termen de către Casa Națională. Argumente: 1. Stabilirea unui mecanism de reciprocitate între stat și plătitorii de CAS în ceea ce privește aplicarea majorărilor de întârziere (penalităților); 2. Resursele financiare de care plătitorii de CAS nu ar putea dispune din cauza restituirilor întârziate ar purta costuri suplimentare pentru aceștia. De asemenea, este necesar de concretizat „În termen de pînă la 45 de zile de la...” lucrătoare sau calendaristice?
9.	La art. 24¹ <i>(7) Sumele virate în plus urmează a fi restituite plătitorilor de contribuții din bugetul asigurărilor sociale de stat în următoarele cazuri:</i>	Întrucât sumele virate în plus de către contribuabil reprezintă proprietatea contribuabilului, restituirea acesteia nu ar trebui să fie corelată cu cauza care a dus la înregistrarea supraplăților. De aceea considerăm necesar de exclus prevederile alin. (7). Dacă CNAS intenționează să se asigure de faptul, ca supraplata creata este una reala ar fi posibil doar de stabilit prevederi mai stricte cu privire la modalitatea de restituire - spre exemplu un control suplimentar, daca se depășește o suma anumita.

10.	Articolul 30 <i>se completează cu aliniatul (6) care va avea următorul cuprins:</i> <i>” (6) aplicarea măsurilor de executare silită asupra contribuabililor care nu și-au onorat obligațiile față de bugetul asigurărilor sociale de stat este imprescriptibilă.”.</i>	Includerea unei asemenea prevederi este foarte periculoasă și ar putea influența negativ continuitatea afacerilor întrucât obligațiile și riscurile asociate pentru antreprenor sunt mult mai mari decât încetarea activității actuale și reluarea acesteia în cadrul altei entități. Suntem de părere că termenul de prescripție ar trebui să fie similar celui prevăzut de Codul Fiscal sau corelat perioadei pentru care contribuabilul este în drept să solicite restituirea sumelor virate în plus la bugetul de asigurări sociale (i.e. 6 ani). În România, de exemplu, termenul de prescripție aplicabil contribuțiilor de asigurări sociale este similar celui aplicat în cazul altor impozite și taxe (i.e. 5 ani, cu extindere până la 10 ani în cazuri de evaziune fiscală). Or, nu este clar de ce prescripția nu se aplică în cazul contribuțiilor BASS , luînd în considerare că toate impozitele și taxele, toate obligațiile civile au termene de prescripție.
11.	<i>Legea se completează cu Anexa nr. 1, care va avea următorul cuprins:</i> <i>”Anexa nr. 1 Tipuri de drepturi și venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii</i>	Considerăm absolut necesară revizuirea punctuală a acestei Anexe. Vă rugăm să vedeți argumentele expuse mai jos
12.	La articolul 38, <i>alin. (2) se abrogă.</i>	Reiese că pe parcursul anului asigurații nu vor mai putea să solicite de la CTAS extrase din cont, ceea ce va crea dificultăți pentru angajatori la calcularea indemnizațiilor sociale, deoarece nu se va cunoaște venitul asigurat pentru perioadele în care a lucrat în altă parte, dacă nu poate prezenta certificat de la celălalt angajator sau în alte situații cînd nu se cunoaște dacă a lucrat sau a avut venit. Părerea noastră este că trebuie să se abroge doar partea ce ține de plată, dar însăși alineatul să fie păstrat.
13.	Anexa nr. 1 <i>Tipuri de drepturi și venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii.</i> ... 3) <i>cheltuielile pentru transportul și hrana angajaților, suportate și organizate de angajator în modul stabilit de Guvern;</i> 10) <i>indemnizația unică în caz de expirare a</i>	În Anexa privind Tipurile de drepturi și venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, <u>insistăm</u> să fie incluse și asigurările medicale facultate (în limita de 50% din valoarea asigurării medicale obligatorii). Considerăm necesar suplinirea cu: „cheltuielile pentru transportul, hrana și formarea profesională a ..” Cu privire la „indemnizația unică în caz de expirare a mandatului, demisie, revocare sau eliberare din funcție conform Legii nr.199 din 16

mandatului, demisie, revocare sau eliberare din funcție conform Legii nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică; 11) sumele pentru îmbrăcămintea și încălțăminte de protecție și alte mijloace de protecție individuală, pentru lapte și hrană curativ-dietetică, sumele pentru plata biletelor în sanatorii, în casele de odihnă și în instituțiile de întremare pentru copii; 13) bursele elevilor, studenților și ale persoanelor care urmează studii postuniversitare, înscrise pentru studiile la zi, și bursele sportivilor, stabilite conform legislației; 27) sumele primite de persoanele fizice asigurate sub formă de granturi (ajutor cu titlu gratuit), acordate de instituții internaționale și naționale, de organizații (fundații) internaționale de binefacere, precum și de agenți economici;	iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;” nu este clar de ce nu sunt impozabile. Pentru ceilalți funcționari sunt, conform pct.9), iar cei cu demnitate publică nu. Se încalcă principiul egalității contribuabililor/plătitorilor BASS. „biletelor în sanatorii, în casele de odihnă și în instituțiile de întremare pentru copii;” Acest “și” creează impresia că sunt scutite doar biletele în sanatoria și în casele de odihnă pentru copii. „stabilite conform legislației, precum și bursele de merit, de studii și sociale, așa cum sunt definite de legislație, acordate de către persoanelor care urmează studii postuniversitare.” În cazul burselor achitate de către ONG sau persoane juridice pentru susținerea unor elevi/studenți exemplari/orfani sau din alte considerente sociale, acestea sunt impozabile cu contribuții și nu este echitabil. Instituția este o formă de organizație necomercială (există fundații, asociații obștești), de aceea nu trebuie să se limiteze doar la o formă scutirea.
--	--